

¡BOMBA!

Marcelo, en gran momento, se va a negociar tratado; una condición le han dado: que pague su alojamiento

K'uintsil

Martes 21 de abril de 2026

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 11 · NÚMERO 2707 · www.lajornadamaya.mx

Ba'axten jach talam u ch'éenel u k'a'abéetkunsa'al petrooleo

Tu ja'abil 2023, ka'aj mokt'anta'ab tumen jejeláas kaajo'ob ti' yóok'ol kaab yaan u káajal u p'a'atal paachil éenerjias foosiles ti'al u chan xu'ulsa'al kaambio klimaatikoe', jayp'éel kaajo'obe' tu ki'iki' óolto'ob tumen tu ch'a'ajo'ob beey nuka'aj xu'ulul u k'a'abéetkunsa'al petrooleo'.

Tu jo'olaj óoxp'éel ja'abo'obe', ba'ateltáambal táan Medio Orientee' ku chíikbesik láayli' jach k'a'abéet le "boox ooro".

Éekonomia yéetel séeguridad éenerjetikae' sajbe'entsil yaniko'ob, ts'o'oke' tuláakal ba'ax táan u yúuchul yóok'ol kaabe' táan u ye'esik náach yanik ti'al u béeykunsa'al ba'ax mokt'anta'ab ti'al kéen úuchuk COP28, tu kaajil Dubái.

Poliitikaá jets'a'an tumen u jala'achil Estados Unidos, Donald Trumpe', jump'éel

u ye'esjil lelo': tu jo'olaj u beet u k'a'aytajil «drill, baby, drill» (perfora, cariño, perfora) tu multaj ka'ap'éel noj lu'umo'ob tu'ux láayli' nonoj petrooleo yaan: Venezuela yéetel Irán.

Ba'ale', ba'axten jach talam u ch'éenel u k'a'abéetkunsa'al. Lela' jayp'éel ba'alo'ob yóok'olal: ichil u na'atil éekonomiae', "wa ka k'uchuk u táaj k'a'alal tuláakal péetroleraobe', je'el u jach k'askúuntik ya'abach ba'alo'ob ti' yóok'ol kaab. Nukuch bankaaryóo mola'ayo'obe' je'el u kebraro'obe'", tu ya'alaj Claudio Angelo, máax táaka'an ich Observatorio del Clima tu noj lu'umil Brasil.

Ich bóoluntad poliitikae', noj lu'umo'ob konik kruudo, je'el bix Estados Unidos, Canadá yéetel Australiae' yaan bix

je'el u beetiko'ob ti'al u bin u ch'éejel u k'a'abéetkunsa'al petrooleo', ku ya'alik Bill Hare, máax jo'olbesik Climate Analytics. Ba'ale', k'a'abéetik u "yóotiko'ob", tu ya'alaj ti' AFP.

Úuchik u suut Trump tuka'atéen beey jala'ache', táan xan u k'éexel ba'ax ku táanilkunsa'al ti'al náajal. Ti'al ka béeyak u p'a'atal petrooleoe', k'a'abéet u yantal áantaj yéetel taak'in ti'al noj lu'umo'ob tu'ux jach k'a'abéet ti' ti'al náajal ka'alikil táan u líik'sa'al ba'al ti'al u múuch'tambalil COP28.

AFP / P 15
Oochel Reuters

